

**ANi
MAT
ERA**

That's What She Said

PEDAGOŠKO GRADIVO

2024

15+ LET

Kazalo

- 2 **UVOD**
- 3 **PRED OGLEDOM FILMOV**
- 4 **NAD OBLAKI**
- 6 **MARIUPOL. STO NOČI**
- 8 **OBLEKA ZA FINALE**
- 10 **NEPORAVNANI**
- 12 **ČEZ ČREPINJE**
- 14 **HOBOTNICA BANANA MIŠMAŠ**
- 16 **DVOM**
- 18 **PO OGLEDU FILMA**

Pedagoško gradivo je namenjeno strokovnim delavcem vzgojno-izobraževalnih zavodov. Veseli bomo vaših odzivov in poročil o uporabi gradiva.

Pošljete jih lahko na naslov: petra.gajzler@animateka.si.

Kolofon

Pedagoško gradivo
THAT'S WHAT SHE SAID

BESEDILA	Anja Banko
OBLIKOVANJE	Matic Brinc
UREDILA	Petra Gajžler
JEZIKOVNI PREGLED	Mojca Hudolin
SLIKOVNO GRADIVO	Univerza za umetnost in oblikovanje Moholy-Nagy, Budimpešta (Nad oblaki), Gogol Fest/Ogalala Kreuzberg/Theatromania (Mariupol. Sto noči), Kreativni sindikat (Obleka za finale), Animoon/Atom Art (Neporavnani), Fakulteta za film in televizijo Akademije za uprizoritvene umetnosti v Pragi (Čez črepinje), ZVVIKS (Hobotnica banana mišmaš), Fakulteta za film in televizijo Akademije za uprizoritvene umetnosti v Pragi (Dvom)

V DIGITALNI
OBLIKI IZDALO

Distribucija Animateka,
2024

Pedagoško gradivo je nastalo v okviru delovanja Mreže festivalov animiranega filma (Animafest, Anifilm, Fest Anča, Animest in Animateka) in s podporo podprograma EU Ustvarjalna Evropa MEDIA.

Uvod

Program prinaša skrbno izbran nabor izstopajočih kratkih avdiovizualnih del ženskih ustvarjalk. Sestavljajo ga slogovno raznoliki, edinstveno zabavni in tematsko zahtevnejši filmi zadnjih edicij festivalov Animateka, Animest, Fest Anča, Animafest in Anifilm, ki so del mreže festivalov animiranega filma (AFN). Filmi opozarjajo na pomen ženskega glasu v industriji animiranega filma in širše, hkrati pa odpirajo ogromno pomembnih in aktualnih tem za pogovor, ki nagovarjajo mlade: zaljubljenost, odnosi med spoloma, vloga ženske v družbi, prijateljstvo, pritiski glede doseganja najboljših rezultatov v šoli in zunaj nje, problem umanjkanja motivacije, dvom vase, soočanje z minljivostjo, izzivi staranja, žalovanje, vojna skozi otroške oči, pa tudi okrevanje po travmi spolnega napada.

Pedagoško gradivo, ki je pred vami, ponuja poglobljena izhodišča za pogovor in ideje za dodatne dejavnosti ob filmih.

Filmi so namenjeni mladim od 15. leta starosti.

Pred ogledom filmov

Raziščite izvor naslovne fraze »That's what she said«. Poznate njen pomen in kontekste, v katerih se fraza uporablja?

V popularni kulturi je fraza postala kulturna skozi ameriško različico komične TV-serije **Pisarna** (The Office, 2005–2013), v kateri v stilu mokumentarca spremljamo vsakdan z dolgočasenih in naveličanih zaposlenih v majhni pisarni majhnega mesteca neke majhne podružnice nekega podjetja. Kako v seriji izzveni naslovna fraza v različnih kontekstih, si lahko ogledate na kompilaciji: <https://www.youtube.com/watch?v=dBUGfs9rwms>. Razmislite, ali bi frazo lahko opredelili kot seksistično ali pa uspe to preseči? Za poglobljeno branje na to temo: <https://www.natcom.org/press-room/thats-what-she-said-harmless-joke-or-contributor-rape-culture>.

Program kratkih animiranih filmov se v svoji formi in vsebini poigrava tudi s pojmom ženskega pogleda, kar lahko opredelimo kot naslavljanje in pripovedovanje ženskih (tudi marginalnih, obrobnih, spregledanih) tematik in zgodb v jeziku/s podobami, ki stopijo naproti dominantnim (prevladujočim) izrazom (tj. moškemu pogledu). Nekaj več o filmskoteoretskih pojmih moški in ženski pogled v oddaji *Temna zvezda* na Radiu Študent: <https://radiostudent.si/kultura/temna-zvezda/kurc-te-gleda>. Kako in na kakšen način ženski pogled prepoznavate v posameznih filmih?

Nad oblaki

Vivien Hárshgyi, Madžarska, 2022, 13'30",
v madžarščini s slovenskimi podnapisi

Protagonistka se začenja zaljubljati v nekega fanta, česar se zaradi izkušenj s prvo ljubeznijo ustraši. Zato zbeži in val spominov jo ponese na namišljeno popotovanje, na katerem mora razvozlati svoje zmedene misli in občutja.

Izhodišča za pogovor

Kako bi opisali dogajanje v filmu? Kakšen je ritem filma in kakšen občutek vam daje? Zakaj se je avtorica odločila za tako hiter, skorajda frenetičen ritem?

Film se začne v parku, v središče stopita mlada moški in ženska. Kako bi opisali njun odnos? Ali glede na znake igrivosti, sramežljivosti, umikanja in lovljenja lahko določite, kaj se med njima dogaja? Fantova roka nenadoma postane kača, ki se ovije okoli dekletovega vratu. Zakaj podoba kače? Kako se odzove dekle? Kaj se potem zgodi? Dekle se odpravi na potovanje v preteklost – podoživlja svojo nesrečno bivšo ljubezen. Kako se razvija njuno razmerje? Dekle spremljamo na različnih stopnjah zaljubljenosti – od prvega pogleda, ki jo povsem (raz)vname, da kuje fanta v zvezde, povečuje njegove pozitivne lastnosti (spremljajte njegovo podobo – v nekem trenutku postane »kralj« njenega srca), do končnega prepoznanja »realnosti« in razočaranja. Če smo pozorni na detajle in simbolne pomene podob, ali bi lahko rekli, da je njun odnos prikazan precej pomenljivo (skupaj se razigrano kotalita po hribu – njegovem hrbtu, za noč čarovnic sta našemljeni maski – on je vampir, ki jo grize po vratu, plešeta po muzeju itd.). Prizori se ponavljajo, kmalu pa on postane brezvoljen

Felhők felett

in naveličan. Ali dekle to takoj opazi? Kaj je točka obrata v njenem razmerju? Kakšno vlogo igra pri tem prizor z referenco na pesnika Rilkeja (gl. Ideje za dodatne dejavnosti)? Kako se obnaša fant do dekleta na koncertu, kaj se zgodi? V filmu igrajo pomembno vlogo detajli (na ozadju njenega telefona vidimo fotografijo fanta, ki leži kot otrok, s prstom v ustih, kar povedno definira njegov značaj). Bi lahko rekli, da detajli film obarvajo s humornim tonom? Lahko navedete še kakšen podoben detajl? Kateri simboli nakazujejo konec njune ljubezni – pravzaprav gre za kaotičen preplet različnih vizualnih referenc (nesrečna Shakespearjeva Ofelija v potoku, uvele in postržene rože, kentaver, trnje, razbitine njega kot antičnega kipa, nesrečen družinski portret pred poroko ...). Kaj se zgodi na koncu filma? Ali opazite kakšno posebnost v zvočni sliki? Zakaj se je režiserka odločila, da dialogov ne slišimo? Kakšen se vam zdi prikaz negotove, nesrečne, zaslepljene zaljubljenosti, sploh glede na to, da podobe preigravajo ustaljene kulturne stereotipe na to temo?

Ideje za dodatne dejavnosti

Film je poln simbolnih elementov in metafor (dekle se nenadoma »vname«, zagori, začne lebdeti – izgubi tla pod nogami, poleti v nebo,

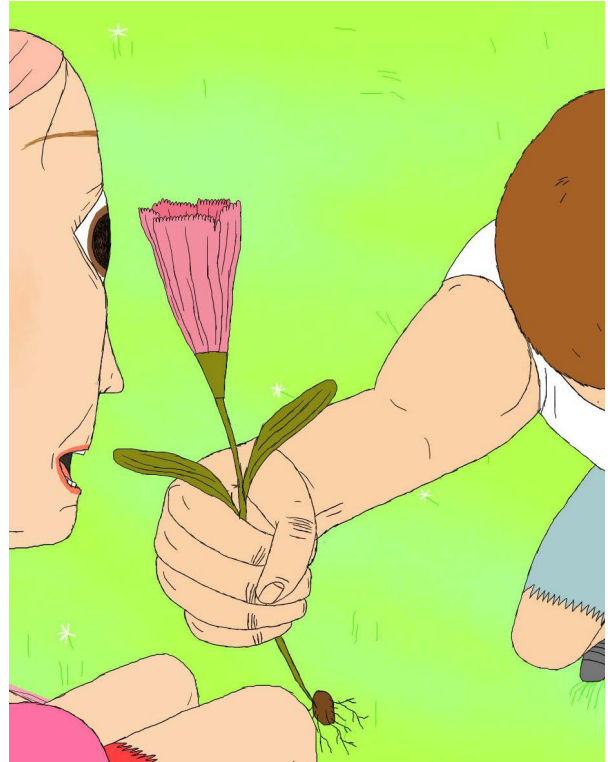
ima metuljčke v trebuhu, svet vidi skozi rožnata očala, zavede jo opojni duh vrtnice ...). Poskusite poiskati čim več besednih zvez, metafor, simbolov, ki opisujejo občutke zaljubljenosti.

Ali poznate pesnika Reinerja Mario Rilkeja (1875–1926)? Velja za enega največjih pesnikov v nemškem jeziku, njegova lirična dela pa z dramatičnim pesimizmom in simbolizmom prežema poznoromantičen vpliv filozofov, kot sta Nietzsche in Schopenhauer. Del njegovih pesmi je v slovenščino prepesnil Kajetan Kovič. V knjižnici lahko poiščite Rilkejevo zbirko *Pesmi*. Zakaj menite, da je avtorica za ilustracijo čustveno nabitega trenutka ljubezenske nesreče izbrala prav tega avtorja?

Bodite ustvarjalni in poskusite sami v besedo/ podobo ujeti občutke zaljubljenosti. Lahko tudi predstavite umetniško delo ali popularni tekst (npr. pop komad), ki po vašem mnenju dobro ujame občutke zaljubljenosti.

O tehniki animiranja

Film je ustvarjen v 2D računalniški risani animaciji. Avtorji so ozadja, like in animacijo ustvarili s pomočjo računalnika, pri čemer so za vsak gib izdelali novo risbo.

Mariupol. Sto noči

Sofija Melnik, Ukrajina/Nemčija, 2023, 7'25",
v ukrajiniščini s slovenskimi podnapisi

Zgodba o deklici, ki jo 24. februarja 2022 prebudi sirena in se trudi v gorečem mestu najti koga, ki je živ. Navdih za protagonistko je bila štiriletna Alice, ki je v prvih mesecih ruske invazije živela v blokiranem Mariupolu.

Izhodišča za pogovor

Film spremlja pesem, ki zveni kot nekakšen ljudski napev, pravljlična pesem za otroke. A če natančno sledimo besedilu, opazimo, da spevni napev v resnici opisuje vojne grozote (kolesa, ki topotajo, so pravzaprav tanki, vsi bogovi in celo hudič so zapustili človeka ...). Dogajanje spremljamo skozi oči deklice – kaj definira otroški pogled? Kaj deklica vidi? Na primer, namesto pravih letal so na nebu papirnata letala.

K vzdušju in pomenu prispevajo tudi barve: na začetku smo v vrtu ostarele ženice, ki se sklanja k tulipanom – to je tudi prizor, ki sklene film: otroci so kot Palčica položeni v cvet tulipana: barve so rumeno-modre, v skladu z ukrajinsko zastavo. Po drugi strani je mesto v vojni črno, sivo in oranžno-rdeče: to so barve ognja, strahu, razdejanja, smrti. Deklica se zateče v hišo, kjer je polno modrih mačk. Kaj se tam zgodi? Kako razumete prehod iz rdečkastih odtenkov v modre? Deklico v naročje vzame moški, verjetno vojak. Ob njem stojijo še drugi ljudje, vojak deklico odnese. Je to trenutek rešitve, pomiritve? Sledijo prizori, ki so, kot izvemo na koncu filma, animirani na podlagi podob iz otroškega dnevnika. Kako razumete njihovo umestitev v

Mariupol'. Sto nočej

dekličino zgodbo oz. kako prispevajo k filmskemu vzdušju?

Kako razumete konec, je enoznačen ali odprt? Otroci počivajo na skupnem ležišču, morda končno pogreznjeni v varen spanec, morda celo v smrt?

Kakšen občutek je v vas vzbudil film?

V svetu divjajo številne vojne, ki se razširijo tudi v civilna območja – mesta, vasi, kjer so še do nedavnega ljudje mirno živeli svoj vsakdan. Žrtve vojn so prepogosto tudi otroci, ženske, starejši – torej civilno prebivalstvo, ne zgolj vojaki.

Morda imate tudi vi izkušnjo vojne in nosite – vi ali vaša družina – spomine nanjo. Če želite, lahko svojo izkušnjo delite v razredu.

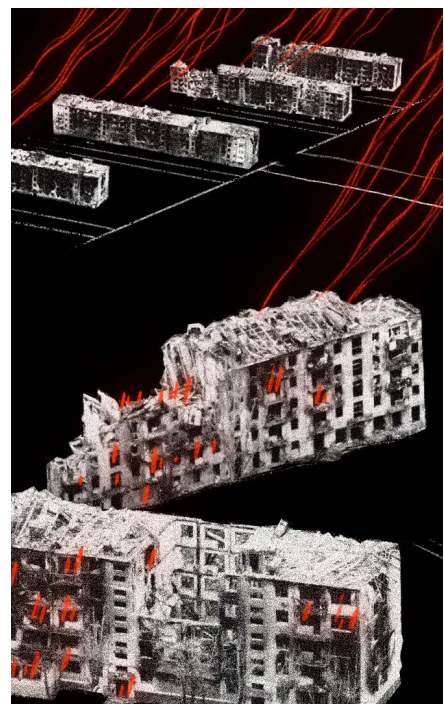
Ideje za dodatne dejavnosti

V filmu vojno spremljamo skozi oči otroka, zato so nekatere podobe bližje otroški risbi – v slikarstvu ta slog imenujemo primitivizem. Ena najbolj znanih slik, ki upodablja vojne grozote, je *Guernica* (1937) Pabla Picassa. Nastala je kot protivojni vzklik v času španske državljanske vojne, v spomin na bombardiranje istoimenskega baskovskega mesta. Če ne poznate slike, se seznanite z njo in z njeno interpretacijo.

Ljudsko izročilo večkrat tematizira vojno. V našem okolju je ljudske pesmi s to tematiko poiskala in jih uglasbila glasbena skupina Katalena v albumu *Človek ni zver* (2018). Prisluhnite komadom in jih primerjajte s komadom v filmu.

O tehniki animiranja

Liki v filmu so ustvarjeni v računalniški 2D risani animaciji. Elemente v ozadju sestavljajo izrezani fotografski posnetki od vojne razdejanega mesta in otroškega dnevnika z risbami iz prvega meseca ruske invazije v Mariupolu.

Obleka za finale

Martina Meštrović, Hrvaška, 2023, 8'45",
brez dialogov

**Moja babica je nekoč pobarvala
svojo poročno obleko na črno.
Hotela je biti pokopana v njej.**

Izhodišča za pogovor

Kako bi opisali vzdušje filma? Film nas sprva odpelje skozi hodnik, poln družinski slik, v spalnico. Ura je pet popoldan, starejša ženska se je ravno prebudila. Svetloba daje občutek toplega popoldneva. Ženska vstane iz postelje, gola. Opišite jo. Kaj stori potem?

Ko iz omare izvleče kovček s poročno obleko, se odpravi v kopalnico. Vstopamo v njeno intimo. Zanimiv je trenutek, v katerem si na ustnice nanese rdečilo, poljubi ogledalo in se obrne proti gledalcu. Povedno vlogo v filmu sicer večkrat igrajo ogledala in odsev v njih. Kako to razumete?

Kaj naredi ženska, ko odide v kuhinjo? Odpre si steklenico piva, prižge cigareto, na televiziji pogleda tekmo. Je to nekaj, kar bi pričakovali od starejše ženske? Kako njena dejanja morda dodatno pojasnjuje fotografija, shranjena v predalu ob škatlici cigaret? Medtem si v loncu zavre vodo in v njem obarva svojo poročno obleko v črno. Kako to razumete? Kaj se zgodi, ko obesi obleko čez balkon? Bi lahko govorili o njenem žalovanju, soočanju z izgubo ljubljene osebe – partnerja? Kako razumete konec filma – njeno gesto izbrisa obraza, obleko, ki ostane na tleh?

Kaj mislite, da občuti glavna junakinja? Katera čustva bi ji pripisali? Je na koncu osamljena, nesrečna, pomirjena, zadovoljna, žalostna ...?

Haljina za finale

Ena od tem, ki jo lahko obravnavamo v okviru filma, je tudi staranje. Kakšen položaj imajo starejši v naši družbi? Kakšen odnos imate sami do starejših v vašem družinskem okolju oz. kakšen odnos do njih opazite v vaši skupnosti? Kaj so morda problemi, s katerimi se soočajo po vašem mnenju starejši (socialna in ekonomska izključenost, brezposelnost oz. težja zaposljivost starejših, nizke pokojnine in problem revščine med starejšimi, problem dostopnosti – digitalne tehnologije [tudi npr. v zdravstveni oskrbi, razni e-portali za naročanje, s katerimi se morajo spopadati starejši, morda nevajeni tehnologije...], izključenost na podlagi pešajočih telesnih zmogljivosti [samostojna skrb zase], psihološki pritiski [osamljenost, izključenost, »zapuščenost«] itd.).

Ideje za dodatne dejavnosti

Pojem, ki opisuje diskriminacijo starejših oz. diskriminacijo na podlagi starosti, je starizem (ang. *ageizem*). Razmislite, kaj vse vpliva na vaš odnos do starejših. Kako so po vašem mnenju starejši prikazani v medijih ali v drugih tekstih popularne kulture (npr. filmi, nadaljevanke)? Ali je odnos do starejših v drugih kulturah različen, drugačen? Raziščite to temo.

Na temo staranja, žalovanja in umiranja je bilo posnetih veliko zanimivih filmov. Sledita dva zelo različna predloga:

Salon pri Romy – film nizozemske režiserke Mishe Kamp iz leta 2019, v katerem skozi oči deklice Romy spremljamo babico, ki počasi izgublja spomin in postaja vse bolj odvisna od drugih. Diagnosticirali so ji namreč Alzheimerjevo bolezen. Več o filmu (na voljo tudi pedagoško gradivo): <https://www.kinodvor.org/film/salon-pri-romy/>.

Balada o Narajami – film japonskega režiserja Shoheija Imamue iz leta 1983 spremlja sedemdesetletno ženico, ki jo mora po lokalni tradiciji najstarejši sin odnesti na vrh gore, kjer bo počakala na smrt. Več o filmu: <https://kinoteka.si/projekcija/balada-o-narajami/>.

O tehniki animiranja

Mešana tehnika, v kateri se prepletata stop animacija in računalniška 2D risana animacija. Kdaj preide ena v drugo? Ko se protagonistka dotakne določenih predmetov v stanovanju, ti oživijo – postanejo gibki, tekoči, zdi se, kot da oživijo v spomine in občutke. Za dogajalni prostor je izdelana pomanjšana scenografija, ki so jo snemali s kamero, ponekod pa tudi animirali v tehniki stop animacije.

Neporavnani

Koniunkcija

Marta Magnuska, Poljska/Latvija, 2022, 7',
brez dialogov

V sobi sta ženska in moški, v terariju ždi gekon, okoli žarnice krožijo muhe. Ko se ritem njihovih svetov stopnjuje, počasi odkrivamo vedno nove odvisnosti in analogije med njihovim delovanjem in opazovanimi elementi.

Film je prejemnik velike nagrade mednarodne žirije festivala Animateka (2023).

Izhodišča za pogovor

Film nas postavi v stanovanje nekega para, ženske in moškega. Z njima v terariju živi gekon. Opišite par. Kako bi opredelili njun odnos na začetku filma in kako se ta razvije (od njenega izvajanja joge, ki je čedalje bolj agresivno, medtem ko se on sploh ne zdrzne in strmi v telefon; sredi filma se ona spremeni v muho, ko nenadoma postane muha tudi on – a zdi se, da je motivacija za to njegovo miselno/čustveno metamorfozo drugačna – bi jo lahko opisali)? Se lahko strinjate, da spremljamo in doživljamo odnos predvsem skozi njene oči? Zakaj?

Ali lahko govorite o ljubečem odnosu, si sploh posvečata pozornost ali se zdi, da živita drug mimo drugega? Kakšno vlogo igra gekon? Kaj pa bi lahko pomenili krogi, ki jih on zarisuje na list papirja in nato postanejo krožnice, po katerih lika čedalje bolj divje krožita? Zgodbo pomembno opomenja tudi prostor – soba, ki se krči in širi glede na razpoloženje likov oz. ju v razmerju z drugimi elementi (gekon, žarnica, muha, kuhinjski pult,

narezana zelenjava ipd.), ki se večajo in manjšajo, postavlja v določen odnos oz. med njima gradi napetost. V končnem prizoru stojita drug nasproti drugemu kot središče vesolja oz. osončja, okrog njiju krožijo predmeti in elementi iz njune okolice. Ob tem se spreminja tudi ritem, ki je mestoma hitrejši, spet drugič pa zadrži, upočasni dogajanje. Kako bi glede na to opisali vzdušje, razpoloženje v filmu? Kako k temu prispeva zvočna podoba filma? Kako bi jo opisali in kako se vzpostavlja v razmerju do podob? Kaj se zgodi na koncu? Kako razumete, občutite (odprti) konec filma? Kako po ogledu interpretirate naslov filma?

Ideje za dodatne dejavnosti

O nastanku filma lahko izveste več v intervju z režiserko: <https://misalignedshort.com/>. Film bi lahko opisali tudi kot črtico, impresijo. Kaj so značilnosti tega književnega žanra? Ali bi lahko našteli vam ljube/znane literarne primere črtice?

O tehniki animiranja

Tehnika brisanja temelji na tem, da večkrat porišemo (in izbrisemo) isto sliko, kar lahko počnemo z različnimi orodji (svinčnik, oglje ipd.) ali na različnih podlagah (šolska tabla, papir, mavec ipd.). Posledica tega so zabrisane osnovne linije. V tem filmu sta združeni tehniki brisanja in stop animacija dorisovanja z ogljem na papir. Kako izbira te specifične tehnike vpliva na filmsko vzdušje, morda celo prispeva k ritmu filma? Avtorici je bilo pri risanju z ogljem všeč, da dopušča prostor za naključja, napake na risbi, ki se vsebinsko-pomensko umeščajo v podobo. Ali opazite te »nepravilnosti« in ali bi se lahko strinjali z avtorico? Slog je minimalističen, podobe so črno-bele z dodatkom ene barve – rumene. Kako vizualna podoba gradi vzdušje filma?

Čez črepinje

Natálie Durchánková, Češka, 2023, 4'15",
v češčini s slovenskimi podnapisi

Animirani dokumentarec, ki je nastal po resničnem pričevanju žrtve spolnega napada o njeni prehojeni poti do okrevanja in pomiritve.

Izhodišča za pogovor

Opišite dogajanje v filmu. Skozi katero perspektivo spremljamo dogajanje? Se vam zdi prvoosebna perspektiva sicer običajna za filmsko pripoved?

Eden osrednjih simbolnih motivov so črepinje in odsev v njih. Te se iz modre prelivajo v rdečo in nazaj. Kakšno vlogo igrajo barve – rdeča kot barva krvi, bolečine, jeze; modra kot barva žalosti, soočanja, sprejemanja – na koncu se skoraj povsem modro obarvajo tudi njeni lasje? Črepinje, ki v sebi nosijo njen odsev, so obenem tudi rane na njenem telesu – kaj se dogaja z njimi? Rane se spremenijo v trakove bojvniške oprave, kasneje postanejo zmaji. Večkrat se pojavijo tudi modri cvetovi. Kako razumete te simbole in metafore?

Kaj sporočajo o soočanju s travmo in spoprijemanju z njenimi posledicami? Gre za podžanr animiranega dokumentarnega filma. Zakaj se je avtorica odločila za podajanje zgodbe skozi animacijo? Kaj ta omogoča za razliko od klasičnega dokumentarnega filma? Ali se vam zdi, da lahko z animiranimi podobami zajamemo občutke, ki jih je sicer težko opisati/uprizoriti?

Přes střepey

Film pripoveduje brez besed, k vzdušju pa pomembno prispeva tudi – sicer precej minimalistična – zvočna podoba. Kakšen občutek je v vas vzbudila? Kako razumete naslov filma?

Ideje za dodatne dejavnosti

Spolno nasilje je v družbi v zadnjih letih precej izpostavljena tema. Prisluhnite feministični oddaji *Sektor Ž* na Radiu Študent, ki je posvečena tej temi: <https://radiostudent.si/kultura/sektor-%C5%BE/spol-in-nasilje>.

Prelistate lahko tudi tematsko številko revije *Dialogi* (št. 9, let. 2020), ki iz različnih vidikov obravnava nasilje do ženskega telesa: <https://aristej.si/dialogi/2020/9>.

Izpostavljanju spolnega nasilja se v svojem delu posveča tudi Inštitut 8. marec s kampanjami, kot so #jztudi, »samo ja pomeni ja«, ki se je ukvarjala z redefinicijo kaznivega dejanja posilstva, in #nisemprijavila, ki se ukvarja s temo intimnopartnerskega nasilja skozi nabiranje osebnih pričevanj. Več na spletni strani: <https://www.8marec.si/>. O različnih primerih filmskih upodobitev

#jztudi lahko poslušate oddajo
Temna zvezda na Radiu Študent: [https://
radiostudent.si/kultura/temna-zvezda/
neznosna-lahkost-molka](https://radiostudent.si/kultura/temna-zvezda/neznosna-lahkost-molka)

O tehniki animiranja

Film je ustvarjen v 2D računalniški risani animaciji. Avtorji so ozadja, like in animacijo ustvarili s pomočjo računalnika, pri čemer so za vsak gib izdelali novo risbo.

Hobotnica banana mišmaš

Milanka Fabjančič, Slovenija, 2023,
brez dialogov

Iskrivo in živahno popotovanje skozi življenji najboljših prijateljic, duš dvojčic Mile in Mare, je pisana pustolovščina dveh različnih življenjskih poti, ki ju skozi desetletja bogati in poganja prijateljska ljubezen.

Izhodišča za pogovor

Po kakšni časovni liniji se razvija film? Protagonistki Milo in Maro spoznamo v nekakšnem futurističnem domu za ostarele, na sklepni skupni točki njunih življenj. Film nas popelje nazaj, vse do njunega prijateljevanja v otroških letih, ko sta skupaj sanjali o divjih pustolovščinah. A življenje ju je vodilo po vzporednih poteh. Opišite, kam ju je odneslo. Če se je ena odločila za potovanja in je postala svetovno priznana umetnica, se je druga odločila za družinsko življenje. Na kakšen način film vzporeja njuni življenji, kako ju simbolno povezuje? Bodite pozorni na rabo barv (modra in oranžna), večkratno delitev zaslona ali simbolne elemente, kot je lovka hobotnice, ki se metaforično preko telefona ene steguje do druge. S kakšnimi ovirami in preprekami, občutki se srečujeta na svoji življenjski poti in tudi v prijateljskem odnosu? Kako bi opisali razpoloženje filma? Kako k temu prispeva glasba? Bi za opis filma izbrali katero od besed: optimističen, življenjski, sanjav, utopičen, nostalgичen, melanholičen? Poskusite poiskati še kakšno besedo za opis filmskega vzdušja. Kateri elementi npr.

prispevajo k občutku nostalgije? Zakaj bi bil film morda lahko tudi melanholičen (v odnosu do minevanja časa)?

Kako razumete naslov filma?

Film pokaže različni vloge žensk v družbi – kateri? Ali menite, da sta ti dve vloge združljivi?

Morda v različnih življenjskih obdobjih?

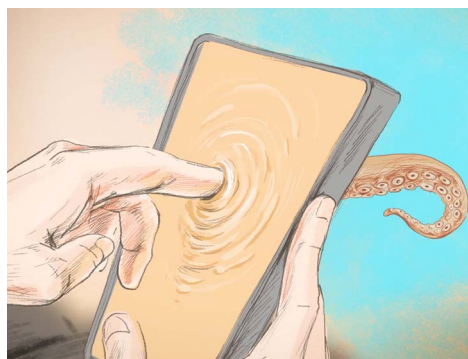
Kakšna so družbena pričakovanja glede vloge in podobe žensk v družbi? Kako jih razumete skozi spremljanje medijev in popularne kulture? Kaj pa je vaše mnenje? Kako razumete vlogo in podobo žensk v družbi danes?

Feministična in ženska gibanja že več kot sto let poskušajo redefinirati in opolnomočiti ženske, vedno znova pa se liberalne, celo anarhistične ideje upirajo bolj tradicionalistični podobi ženske. Kako bi opisali ta dva tokova razumevanja položaja žensk v družbi?

Pomembna tema je tudi sestrstvo. Sestrsko zaveznitvo je eden od temeljnih kamnov feminističnega gibanja. Zakaj?

Ideje za dodatne dejavnosti

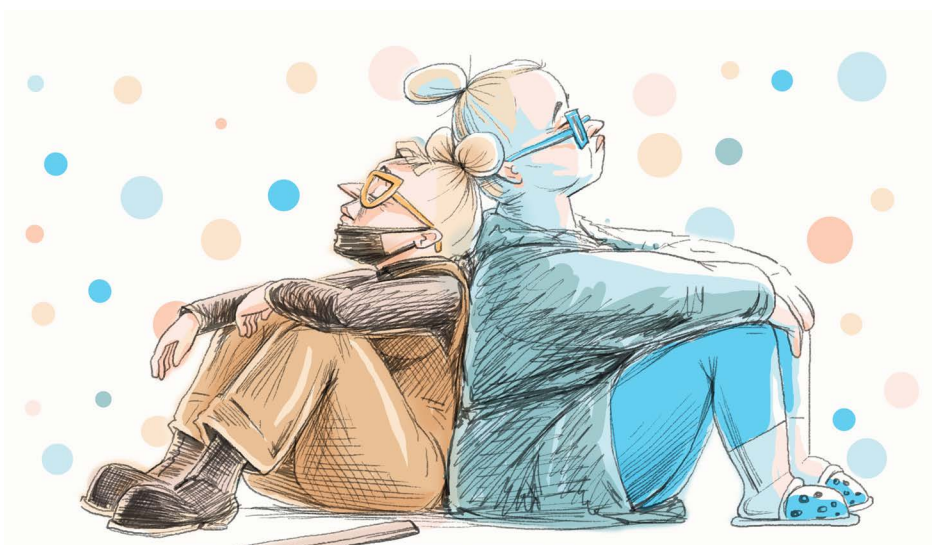
Tema ženskega prijateljstva je na filmu manj pogost motiv, kot bi si mislili. Zakaj je tako in

nekaj filmskih predlogov najdete na povezavi:
<https://www2.bfi.org.uk/news-opinion/sight-sound-magazine/features/girl-friends-film-lifelike-female-friendships-big-screen>.

O tehniki animiranja

Film je ustvarjen v 2D računalniški risani animaciji. Filmske podobe so nasičene z detajli, ki se z nostalgijo vpenjajo v naš kulturni prostor – poiščite nekatere od teh detajlov.

Dvom

Adela Križovenská, Češka, 2023, 5'42",
v angleščini s slovenskimi podnapisi

Kratki animirani esej, ki z abstraktnimi podobami govori o avtoričinih čustvenih težavah s kreativnostjo.

Izhodišča za pogovor

Kakšna je struktura filma? Koliko pripovedovalcev se razkrije? Skozi pet poglavij spremljamo izpovedi štirih pripovedovalcev, dveh moških in dveh žensk. Katere teme oz. čustvena stanja pripovedovalci odpirajo? Vse izpovedi imajo povezavo z občutki in s čustvenimi/duševnimi stanji, povezanimi s perfekcionizmom, z dvomom, negotovostjo, s sindromom prevaranta (ang. *impostor syndrom*). O čem govorijo posamezna poglavja? V prvem poglavju pripovedovalci posredujejo izkušnje o pritisku po doseganju vedno najboljših rezultatov že v zgodnjih letih, v času šolanja. V drugem poglavju govorijo o negotovosti, sindromu prevaranta, o pogledu drugih, o imperativu ustvarjalnosti – zahtevi po »biti ustvarjalna, inovativna« ... V tretjem poglavju govorci naslavljajo problem motivacije, podpore drugih, željo po doseganju cilja, ki jih lahko tudi hromi. V četrtem poglavju govorci razmišljajo o končnem trenutku – trenutku, ko so dosegli cilj, zaključili delo. Kako se ob tem počutijo? Peto poglavje se posveča občutkom, ki pridejo po tem, ki sledijo iz izkušenj – (ustvarjalni) izčrpanosti sledi pomiritev, sprava z lastnimi občutki negotovosti, dvoma, ki so vseskozi prisotni, a se posameznik z njimi navadi živeti – postanejo lahko manj hromeči, uničujoči, naporni.

Pochybnost

Ali se sami lahko poistovetite s takimi oz. podobnimi občutki? Kaj sami zahtevate od sebe v smislu doseganja rezultatov – ocen na različnih preizkusih znanja, pri športnem ali umetniškem udejstvovanju ipd.? Ali v smislu pričakovanj in doseganja ciljev občutite tudi pritisk profesorjev, staršev, sošolk in sošolcev? Na kakšen način, kako se kaže? Kakšni so posledično odnosi v vašem razredu, med prijatelji ali v družini? Se podpirate, ste tekmovalni, zmorete drugemu iskreno čestitati? Kako občutite sebe – se pogosto primerjate z drugimi? Kako prenašate slab rezultat ali poraz? Ste se že soočili z občutki nemoči, jeze, utrujenosti, izgorelosti? Kaj pa v šoli, ali so ocene za vas pomembne in kako po vašem mnenju definirajo posameznika? Ali menite, da je posameznik več kot le ocena v redovalnici? Na kakšen način bi bilo treba po vašem mnenju – v idealnem svetu – spremljati napredovanje v kakršnemkoli učnem, ustvarjalnem procesu? Kaj bi uvedli namesto ocen – če sploh kaj? Če ne bi bilo ocen, kaj bi bila vaša motivacija za napredovanje na določenem področju? Kaj je za vas največja nagrada, ko se potrudite za neko stvar? Podobe, ki spremljajo posamezna poglavja, so precej abstraktne, a se med sabo povezujejo: postajajo čedalje bolj abstraktne (od odtisa dlani do likovnih elementov, ki so igrivo postavljeni v prostor in se sestavljajo v različne

oblike), spreminjajo se tudi barve (od črno-belih odtenkov do čedalje bolj barvitih in svetlih). Kako te podobe določajo vzdušje in kako se navezujejo na izpovedi štirih pripovedovalcev? Kaj bi rekli, da so sklepne misli filma?

Ideje za dodatne dejavnosti

Intervju z režiserko o ozadju nastanka filma si lahko preberete tukaj: <https://www.cartoonbrew.com/awards/2024-oscar-short-film-contenders-doubt-director-adela-krizovenska-234003.html>.

O »sindromu prevarantka« si lahko preberete zapis dr. Emilije Stojanove Duh, ki je ena redkih profesoric na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani. Na portalu *Metina lista* razmišlja o položaju žensk v »tradicionalno« moških panogah, kot so tudi naravoslovno-tehniške znanosti: <https://metinalista.si/dolgo-casa-sem-bila-prepricana-da-je-to-nas-slovenski-fenomen-pa-sem-se-motila/>.

O tehniki animiranja

Avtorica uporabi celo paleto različnih tehnik, od 3D animacije do stop animacije, ročnega vezenja. Zakaj menite, da se je odločila za tako raznoliko kombinacijo tehnik? Kako to vpliva na samo sporočilo filma, ki bi ga lahko na neki način razumeli tudi kot iskanje pomiritve v ustvarjalnem kaosu?

Po ogledu filmov

Pogovor

Ob ogledu filmov priporočamo pogovor s filmsko pedagoginjo ali z avtorico filma *Hobotnica banana mišmaš* Milanko Fabjančič.

Delavnica animiranega filma Društva Slon

Delavnica risane animacije

Tradicionalna risana tehnika je bila dolgo najpogostejša oblika animacije. Največkrat jo rišemo na papir ali folijo, vsak najmanjši premik pa narišemo na novo. Na krajši delavnici se dijaki spoznavajo, kako nastajajo risani animirani filmi v klasični risani tehniki in se preizkusijo v ustvarjanju tudi sami. Prednost delavnice risane animacije je, da je to tehnika, pri kateri potrebujemo le papir in svinčnik, vsak dijak pa lahko ustvarja samostojno (ali se poveže v ustvarjalni par). Dijaki v dialogu z mentorico Društva Slon poglobljajo poznavanje animiranega filma, spoznajo pa tudi obilo zanimivosti in trikov pri nastajanju risanih animacij.

Trajanje delavnice: 2 pedagoški uri

Na voljo so tudi druge oblike delavnic Društva Slon.

Za več informacij o delavnicah kontaktirajte Društvo Slon:
Jelena Dragutinović (jelena.dragutinovic@animateka.si, 040 573 466)

Dokumentarni kolaž ali izrezljanka

Na daljši delavnici se dijaki spoznavajo s stop animacijo v kolaž tehniki ali izrezljanko in dokumentarnim animiranim filmom. Po krajšem teoretičnem uvodu dijaki skupaj izberejo poljubno temo, ki bi jo radi predstavili svojim vrstnikom, pripravijo scenarij, zgodboris, izrežejo like in ozadja ter v tehniki stop animacije ustvarijo krajši dokumentarni animirani film. Končno verzijo filma zmontirajo mentorji delavnice in povezavo do filma pošljejo profesorjem, ki ga lahko delijo dijakom, staršem ali na spletni strani šole.

Trajanje delavnice: 5 pedagoških ur

